

Kennis uit bewegingsonderwijs waardevol voor kind in sportvereniging

Wat willen we jonge kinderen nu eigenlijk meegeven binnen sport en bewegen. Omgang met winst en verlies? Het verstaan van eigen lichamelijkheid? Het besef van waarden en regels? Een leven lang actief? Kennis van onze beweegcultuur? Breed motorische ontwikkeling? Is twee keer 45 minuten per week dan voldoende? Wellicht kunnen we met de kennis die in het onderwijs aanwezig is, kijken of we het kind niet meer en beter kunnen laten bewegen ook buiten de context van LO.

TEKST STIJN TER WELLE, GWENNYTH SPRUIJTENBURG EN JAN WILLEM TEUNISSEN

Kinderen bewegen binnen verschillende contexten; in het onderwijs leren kinderen aan de hand van de kerndoelen LO, binnen de sport leren ze specifieke sportvaardigheden en in de buurt spelen ze vrij, als ze al überhaupt buitenspel. Echter, zijn deze drie contexten wel zo verschillend? Of zit er meer samenhang tussen dan we denken en is het dus mogelijk om samen op te trekken om het kind te ondersteunen bij zijn ontwikkeling? Het gemeenschappelijke doel van de verschillende contexten, is het ontwikkelen van het kind; leren samenwerken, leren goed te bewegen, leren winnen en verliezen, grenzen durven aangeven m.b.t. eigen lichamelijkheid. Daarbij kunnen de verschillende contexten op hun manier bijdragen. Daarbij zien wij dat de docent LO een heel goede bijdrage levert in het onderwijs, maar om een grotere invloed te kunnen uitoefenen op de ontwikkeling van het kind denken we dat we deze kennis breder moeten inzetten en delen, ook o.a. in de sportvereniging en daarbuiten.

Brede motorische ontwikkeling

Sinds een aantal jaar is er binnen de sportverenigingen een trend gaande van een brede motorische ontwikkeling. Waar je verwacht dat sportverenigingen specifiek sporten is er een ontwikkeling gaande om breder te kijken naar de ontwikkeling van het kind dan de specifieke sport zelf. Zie bijvoorbeeld hoe binnen sportverenigingen meer en meer aandacht komt voor kwaliteit van bewegen (breed motorische programma's) in plaats van specifiek trainen. Ideeën die 'normaal' zijn in het onderwijs worden daarbij toegepast in de sportvereniging in de vorm van het aanleren

van meerdere grondvormen van bewegen. Een brede (motorische) ontwikkeling leidt immers tot aantoonbare voordelen voor het kind; o.a. minder kans op overbelasting blessures, betere kansen op langer actief leven en creativiteit in het vinden van beweegoplossingen (Coté, Horton, Macdonald, & Wilkes, 2009; Goodway & Robinson, 2015; Memmert & Harvey, 2010) Developmental Model of Sport Participation, Spirals of Engagement Trajectory model.

Rijke ontwikkelomgeving

Het creëren van een rijke ontwikkelomgeving voor het kind, waarbij het kind centraal staat en die samenwerking tussen contexten bevordert, zou een stap in de richting zijn om meer te focussen op de ontwikkeling van het kind. De rijke ontwikkelomgeving is gebaseerd op een

Ideeën die 'normaal' zijn in het onderwijs worden daarbij toegepast in de sportvereniging in de vorm van het aanleren van meerdere grondvormen van bewegen

samenwerking van professionals om het kind zo goed mogelijk te ondersteunen bij zijn ontwikkeling. De docent LO die o.a. ook de sportpotentie en motivatie van het kind ontwikkelt, detecteert en identificeert om een doorverwijzing en overdracht van beweegprogramma's te doen naar een (omni)vereniging. Hoeveel gebeurt dit nu echt? En is het netwerk al stevig genoeg rondom scholen en docenten? Zeker in het primair onderwijs kan dit nog een uitdaging zijn.

De SportQube

Dit netwerk kunnen we dan uitbouwen door o.a. de docent LO, de buurtsportcoach, of combinatiefunctionaris op inhoud de verbinding te laten maken tussen de verschillende contexten. Bewegingsprogramma's uit het onderwijs kunnen dan als leidraad fungeren voor beweeg-/sportprogramma's binnen de verenigingen. Zo zijn bijvoorbeeld grondvormen-van-bewegen de basis voor specifieke sporten (Goodway & Robinson, 2015). Developmental Model of Sport Participation, Spirals of Engagement Trajectory model en is het leren samenwerken een middel om tot sportprestaties te komen in teamsporten. Kortom, vanuit deze 'kind georiënteerde' visie kan de docent LO een heel belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind door andere contexten te ondersteunen met kennis en ervaring. Zodoende kunnen we de kwaliteit van de ontwikkelingsprogramma's en kwantiteit van ontwikkelingsuren voor het kind verhogen met elkaar.

Een rijke ontwikkelomgeving: de SportQube

In oktober 2018 opende in Nijmegen SportQube haar deuren. Diverse sportverenigingen sporten er samen, in een aantal gevallen onder leiding van een tot docent opgeleid sportprofessional. De SportQube is een initiatief

van o.a. de gemeente Nijmegen, turnvereniging De Hazekamp, Stichting Top Judo Nijmegen, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), HAN Seneca, Topsport Gelderland en een medisch cluster bestaande uit een sportarts (CWZ) en een fysiotherapeut (Fysiotherapie Bottendaal). De partners bundelen hun krachten om een optimale ontwikkelingsomgeving voor het bewegende/sportende kind te creëren, waarin elk kind zijn/haar potentie ten volle kan benutten. Daarnaast komen innovatieve inzichten over lidmaatschap, sportbeoefening, samenwerking, preventie en gezondheid, onderwijs, onderzoek en dienstverlening er samen.

De partners bundelen hun krachten om een optimale ontwikkelingsomgeving voor het bewegende/sportende kind te creëren, waarin elk kind zijn/haar potentie ten volle kan benutten

De partijen verbinden zich aan elkaar met als gemene deler de ontwikkeling van het kind in een sportcontext. Om deze verbinding goed vorm te geven, wordt er binnen de SportQube gekeken naar gemeenschappelijke elementen binnen de verschillende sporten. Zo vindt er o.a. uitwisseling plaats van ideeën om samen een bewegingsprogramma vorm te geven voor het kind. In de SportQube liggen er kansen en mogelijkheden voor de docent LO om met recente wetenschappelijke inzichten en methoden over talentdetectie, -oriëntatie en -ontwikkeling het bewegende kind in de LO-context te verwijzen en te ondersteunen richting de sport. Daarbij worden de gehanteerde programma's uit het onderwijs als input genomen voor het vormen van de breed motorische programma's in de sport.

kenmerken en plezier bij hem/haar past. De SportQube haakt bij deze gedachte aan door bijvoorbeeld een sportinstuif: elke eerste woensdag van de schoolvakanties kan elk kind uit de buurt een ronde door het gebouw maken, waarbij hij/zij een aantal sporten kan proberen zonder dat zij al een sport hoeven te kiezen. Het is een groot succes waaraan elke keer ongeveer 300 kinderen van verschillende scholen deelnemen.

De SportQube is een multi-sport faciliteit in Nijmegen aan de Rosa de Limastraat 23. Verschillende partijen zijn hieraan en -in verbonden om voor het bewegende kind een inspirerende en uitdagende beweegomgeving te vormen.

Quben & 'sportinstuif'

In het kader van breed motorisch opleiden is recent het Quben opgestart. Elke donderdagmiddag kunnen kinderen meerdere sporten o.a. turnen, trampoline, judo en freerunnen tegelijk beoefenen. De kinderen mogen elke week kiezen tussen de verschillende 'sporten' en krijgen hiermee de kans meerdere motorische vaardigheden te oefenen in een brede context.

De kinderen mogen elke week kiezen tussen de verschillende 'sporten' en krijgen hiermee de kans meerdere motorische vaardigheden te oefenen in een brede context

Naast het herkennen en ontwikkelen van sportpotentie is het voor een kind van belang een sport te kiezen waaruit hij/zij plezier haalt. Goed oriënteren en verwijzen kan o.a. het verlies van plezier in sporten op latere leeftijd voorkomen (Pion, 2015). Het programma 'Slimme Sportkeuze' is ontwikkeld door onder andere de HAN en de Universiteit van Gent om het kind en de docent daarbij te helpen. Het kind speelt de 'I Like' app (<https://ilike.sportkompas.be/nl-be>) en krijgt een advies welke sport er op basis van een aantal fysieke

Tot slot

We zijn ons ervan bewust dat we niet redeneren vanuit het perspectief van alleen de docent LO of de onderwijscontext. We hebben juist getracht om vanuit het kind te redeneren die in verschillende contexten zijn weg in de wereld van sport en bewegen probeert te vinden. En wij verwachten dat als we kennis en ervaring met elkaar delen het kind zich meer en beter kan ontwikkelen dan dat als we redeneren vanuit specifieke contexten alleen.

De auteurs zijn allen docent en onderzoeker bij HAN Sport en Bewegen, team Talent Herkenning en Ontwikkeling.

*Stijn ter Welle is fysiotherapeut, bewegingswetenschapper en innovatiemanager SportQube
Gwenythy Spruijtenburg is bewegingswetenschapper en innovatiemanager SportQube
Jan Willem Teunissen is docent LO en bewegingswetenschapper en doet momenteel promotieonderzoek naar de verschillen en overeenkomsten tussen sporten voor de HAN vanuit Universiteit Gent (BE) en is mede grondlegger van het Athletic Skills Model.*

Literatuur

Coté, J., Horton, S., Macdonald, D., & Wilkes, S. (2009). The Benefits of Sampling Sports During Childhood. *Physical and Health Education Journal*, 74(4), 6–11. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Jean_Cote3/publication/236002408_The_Benefits_of_Sampling_Sports_During_Childhood/links/55b7785d08ae092e9657175c.pdf

Goodway, J. D., & Robinson, L. E. (2015). Developmental Trajectories in Early Sport Specialization: A Case for Early Sampling from a Physical Growth and Motor Development Perspective. *Kinesiology Review*, 4(3), 267–278. <https://doi.org/10.1123/kr.2015-0028>

Memmert, D., & Harvey, S. (2010). Identification of non-specific tactical tasks in invasion games. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 15(3), 287–305. <https://doi.org/10.1080/17408980903273121>

Pion, J. (2015). *The Flemish Sports Compass From sports orientation to elite performance prediction*. Ghent University. Faculty of Medicine and Health Sciences. Retrieved from <http://www.universitypress.be>

Illustraties

Hazenkamp.nl

Contact

JanWillem.teunissen@han.nl

Kernwoorden

sportprofessional, onderzoek, samenwerking, talentherkenning